

Foto: Världsbanken

Konkurrensen stryps av Kina

KINAS EXPANSION I AFRIKA skapar både konkurrens med och kompletteringsmöjligheter för afrikanska ekonomiska aktörer.

Den snabbt ökande kinesiska efterfrågan har bidragit till de kraftigt ökade världsmarknadspriserna på olja, mineraler, metaller och timmer, vilket afrikanska råvaruproducenter dragit nytta av, oavsett om de exporterar till Kina eller inte.

De oljeimporterande afrikanska länderna drabbas å andra sidan av högre importkostnader.

Råvaruutvinning är vanligen en enklavekonomi. Den skapar ökade exportinkomster, men är kapitalintensiv och ger begränsad sysselsättning. Expansionen i råvarusektorn riskerar också att tränga bort kapital från andra sektorer, inklusive tillverkningsindustrin.

Den snabbt ökande importen av billiga kinesiska konsumtionsvaror är bra för konsumenterna, men konkurrerar ut inhemsk produktion. Detta bromsar försöken att diversifiera ekonomin. Eller som Sydafrikas president Thabo Mbeki lär ha uttryckt saken: "Kina kan inte bara komma hit och gräva fram råmaterial och sedan dra iväg och sälja färdigvaror till oss."

Till "råvarurikedomens förbannelse" hör också att den gör det möjligt för regimer att för egen del dra nytta av inkomsterna, utan att de kommer majoriteten av befolkningen till del. En

lång rad länder, inte bara i Afrika, utgör exempel på detta. Kinas inträde på scenen lär inte förbättra den situationen, även om BNP-siffrorna stiger i höjden.

UNDER KALLA KRIGET kunde regimerna i de afrikanska länderna välja mellan två förebilder för sin utveckling, den västliga, marknadsekonomiska eller en sovjetinspirerad planekonomisk. I början av 2000-talet kan den kinesiska kombinationen av kapitalistisk mikroekonomi och hård central politisk styrning presentera 25 års oavbruten hög ekonomiskt tillväxt – något som naturligtvis är attraktivt för många afrikanska ledare. Detta innebär att den politiska ledningen i en del afrikanska länder åter har två utvecklingsalternativ, en västlig marknadsekonomi och den "kinesiska modellen", oavsett hur realistisk den senare är i afrikansk miljö.

Angola har till exempel fått ett lån på två miljarder USD för infrastrukturinvesteringar mot betalning i olja. Någon insyn utifrån om villkoren tilläts inte av någondera parten. Landets regering kan på detta sätt undvika IMF:s krav på bland annat ökad öppenhet i redovisningen av oljeinkomsterna och kontraktet med oljebolagen.

BERTIL ODÉN